

d'apropar-s'hi fins i tot als més neòfits. És una veu que ens parla des de l'experiència acumulada amb els anys, però traspuant alhora una tàcita esperança en les noves generacions d'amants de la sardana. I, en els temps que corren, no hi ha dubte que moltes atencions són poques.

Joan Gay i Puigbert

Una assemblea i una època

SELLES, Narcís.

Art, política i societat en la derogació del franquisme.

Ed. Llibres del Segle. Col·lecció Rosa d'Infern. Gaiüses, 1999.

En el context històric de la transició va sorgir a Girona una agrupació d'artistes, l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona, en la trajectòria de la qual (que va anar del 1976 al 1978) s'entrecreuen elements interessants, no només des del punt de vista artístic sinó també des dels àmbits polític i social. La història d'aquesta intersecció constitueix precisament el motiu d'estudi i anàlisi del present llibre. S'hi ressegueix amb rigor i precisió notables la vida de l'agrupació des de la seva fundació fins a la seva dissolució, inclouent-hi també diversos apartats dedicats a la contextualització del moviment, a l'estudi dels seus antecedents i epígons immediats i a la recepció crí-

tica i mediàtica que se'n va fer en el seu moment. El llibre incorpora una gran profusió de dades, informacions, textos i imatges relatius als artistes de l'assemblea o produïts per ells, i obtinguts a partir d'una pacient recerca en hemeroteques, arxius públics i privats i de llargues entrevistes amb els protagonistes d'aquests fets històrics sobre els quals no abunda la bibliografia, sobretot perquè pertanyen a un passat encara molt recent.

Des d'aquesta perspectiva, *Art, política i societat en la derogació del franquisme* és —tal com assenyalava la historiadora Teresa Camps en un dels prefacis— un cas singular en el panorama de la literatura artística catalana, en la qual predominen més aviat els estudis de tipus teòric o, com ella ho anomena, especulatiu. La tasca que ha portat a terme Selles en aquesta obra és la de l'erudit que, aprofitant que encara és possible una relativa facilitat de contacte amb els materials que estudia, es dedica a recollir-los, analitzar-los, ordenar-los i presentar-los en un estudi de conjunt que permet apreciar tots els seus desenvolupaments en relació amb el context en què es produeixen; és per la seva seriositat, doncs, que estem sens dubte davant d'un treball que serà punt de referència bàsic i ineludible per a qualsevol possible futur intent d'estudi de l'art català o gironí en aquest període.

Aquesta és doncs la seva principal virtut, que a més correspon plenament amb els

objectius que assenyalava l'autor en el pròleg; a la vegada, però, la seva voluntat historiogràfica i analítica impedeix potser que el llibre tingui la volada que en el títol s'insinua. I és que es tracta de l'estudi d'un cas concret d'intervenció i d'implicació profunda entre un moviment artístic i el seu context polític i social, però aquest enfocament particular no s'emmarca en una reflexió més general sobre les relacions entre art i política; no cal dir que aquesta qüestió és importantíssima per entendre quin ha estat el desenvolupament de l'art i la cultura al s. XX en general i al nostre país en particular, i és per això potser que es troba a faltar aquest espai de reflexió teòrica. Com també, i vist ara des de la perspectiva de la història de l'art, potser hauria estat interessant entrar més a fons en una valoració «plàstica» del treball de l'ADAG, valoració que a vegades pateix el risc de quedar en un paper secundari respecte a la seva significació política. Amb tot, estem davant d'un text imprescindible

ble per a tot aquell que vulgui emprendre la tasca de dibuixar el passat recent de les arts plàstiques a Girona.

Maria Lluïsa Faxedas

Montsalvatge de les Antilles

MONTSALVATGE, Xavier.

Cuarteto indiano.

Ala Voronkova, Mac McClure, Manuel Mz. del Fresno, Quartet Tàlia. CD Columna Música, 2000.

L'eficaç col·laboració que s'inicià fa dos anys entre l'Ajuntament de Girona i la productora discogràfica Columna Música ha permès que veiessin la llum, fins al moment, quatre discos compactes que dibuixen un itinerari ara ja consolidat i encaminat a l'obtenció de l'enregistrament de l'obra completa del compositor gironí Xavier Montsalvatge. El darrer disc que ha aparegut al mercat —prorrogant la línia iniciada pel CD que incloïa la integral de piano-violí i piano-violoncel— ens dóna a conèixer la música de cambra de Montsalvatge per a trio i quartet de corda.

El títol de l'enregistrament, *Cuarteto indiano*, ens remet, d'una banda, a l'homònim quartet del compositor català, però també al personalíssim estil de Montsalvatge, que tot sovint esdevé l'equivalent musical de l'arquitectura colonial present en alguns punts de la

nostra costa; és a dir, una transfiguració musical de la figura de l'*indiano*, allò que els especialistes de l'obra de Montsalvatge ja fa anys que han qualificat d'*antillanisme*.

Els intèrprets del present enregistrament són el Quartet Tàlia (Enric Riera, Eduard Herrero, Anna Mayné i Taís Costa), el violí d'Ala Voronkovna, la viola de Josephine Flitzpatrick, el piano –ja habitual– de Mac McClure i el violoncel de Manuel Martínez del Fresno, tots ells intèrprets experimentats en l'obra de Montsalvatge i de la qual ofereixen una versió més que autoritzada. L'autoritat de *Cuarteto indiano* (i, per extensió, de la resta d'enregistraments d'aquesta sèrie), però, no prové únicament de la professionalitat dels seus executants, sinó també del fet que el mateix autor l'hagi pogut seguir de prop. Poder disposar d'un enregistrament supervisat pel compositor és d'una banda un luxe, però de l'altra, també un gran risc: el risc de considerar aquesta com una versió definitiva i inalterable i, en conseqüència, no gravar més –o fins no tocar!– l'obra ja enregistrada

de Montsalvatge. Cal atorgar sempre als enregistraments el valor que tenen i no oblidar mai que la música té el seu domini en l'àmbit de la vida i, com la vida, cada interpretació ha de ser diferent i nova i ha de tendir a transmetre tota la riquesa que inclou la partitura i que difícilment cap en un disc.

Cuarteto indiano inclou, encara, la novetat d'una entrevista en multimèdia, sorprenentment només en castellà i anglès. Potser aquest és el preu que cal pagar per haver permès que Montsalvatge treballés tants anys mirant cap a fora de Catalunya.

Oriol Ponsati

Tresors no tan amagats

JUNCÀ, Francesc.
Missa en La Major.
Orquestra de Cambra Catalana i
Coral de Cambra Dyapason.
Solistes: Olívia Barnés, Montserrat
Pi, Jordi Casanovas i Rafael Muntaner.
Direcció: Joan Pàmies.
CD Columna Música, 2000.

Encara queda algú que es pensa que, per desconeguda, la nostra història del fet musical és plena de tresors amagats, que un altre Bach s'està esperant dins un fosc armari d'un fosc arxiu per ser redescobert. Si bé és cert que la recerca musicològica en el nostre país té encara força camp per córrer, no es pot pas ignorar tot el camí fet

fins ara. Dins l'àmbit gironí, per exemple, la llavor historiogràfica sembrada pel mestre Francesc Civil ja fa temps que ha granat. Tesis, inventaris i publicacions diverses s'han dedicat als mestres de capella de la catedral de Girona durant els segles XVII i XVIII, com Francesc Soler, Josep Gaz, Emmanuel Gònima o, en el cas que ens ocupa, Francesc Juncà (1742-1833), actiu a Girona entre el 1774 i 1780. Una altra qüestió seria si tots aquests estudis rigorosos han tingut la divulgació que es mereixen. El dèficit, tant en edicions discogràfiques i de partitures com en publicacions de síntesi que donin a conèixer els músics catalans del segle XIX enllà, ha fet circular popularment el mite d'un passat musical incert, obscur i qui sap si gloriós.

Tot just ara i a poc a poc s'estan resituant les coses i s'estan difonent unes obres caigudes en un oblit certament injust. La col·lecció Columna Música hi està contribuint positivament, com amb la publicació d'aquesta *Missa en La Major* de Juncà, després que es reestrenés al cap de dos-

cents anys, el 1999, a la catedral de Girona –el mateix espai per a la qual fou creada–, de la mà i batuta de Joan Pàmies, responsable també de la transcripció. Com sovint sol succeir quan s'uneixen el músic i el musicòleg, Pàmies ofereix un Juncà acurat i correctíssim, en el qual batega plenament el nou llenguatge del classicisme europeu, tant en l'orquestració com en el fraseig o les fórmules cadencioses. La missa avança elegant des del valent *kyrieleison* inicial fins a l'*agnus-dei* que la tanca, brillant i festiva als passatges solistes del glòria, plena de recolliment a l'«Et incarnatus» del credo.

I una mancança: com a coneixedor a fons i de primera mà del compositor que és, s'hauria agraït per part de Pàmies una presentació més generosa de tota la seva producció i les seves circumstàncies, tal com acostumen a fer altres obres d'aquesta mateixa col·lecció, i més tenint en compte que es tracta d'edicions que obren camí en el seu àmbit. La trajectòria de Juncà, mestre de capella a Girona i després a Toledo, i amb una obra nombrosa esparsa per la península i Llatinoamèrica, s'hi prestaria bé prou. Tot i que no li serà difícil, a aquesta música, fer-se un lloc per si sola, un bon llibret de presentació hi ajudaria encara més.

Josep Pujol i Coll